

Državni izpitni center

M 0 8 2 6 4 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 28. avgust 2008

SPLOŠNA MATURA

1. Npr.: Hana je osrednji dramski ženski lik, je hčerka trgovca Vajde, po materini smrti je odšla iz Goge v svet, po šestih letih pa se vrne, da bi se rešila travme iz preteklosti, svojega prvega moškega, ki se je nad njo izživljal, rada bi zaživela polno življenje v ljubezni; Terezi pripoveduje zgodbo o posilstvu 13-letnega dekleta – sebe, o čemer nikomur ni upala ničesar povedati, četudi jo je posiljevanje duševno in čustveno močno pohabilo ...
(do 2 + 1 točka)
2. (a) Gre za prvi Hanin nastop in za njen prvi pogovor s Terezo, v katerem razkrije vzrok in cilj vrnitve v Gogo; (b) poteka na soparni večer, v Hanini sobi, tik pred slavljem, ki ga je oče priredil Hani.)
(1 + 1 točka)
3. To naj bi bilo jutro dokončne odreditve, dokončnega očiščenja in olajšanja, dokončne osvoboditve od 'prvega' – a izkaže se, da so to le sanje, le privid, le želja, resničnost pa bo drugačna: Hana bo zmogla odločujoči udarec, ne bo pa več zmogla moči za odhod iz Goge.
(do 2 točki)
4. a) Dogodek v drami je Hanin odločujoči udarec,
b) vzrok zanj je ponavljajoče se nasilje nad njo,
c) posledica pa je vsaj trenutno Hanino olajšanje.
(1 + 1 + 1 točka)
5. Npr.: dostojanstvenost, gnus, moralnost, obupanost, plemenitost, sovraštvo, prestrašenost.
(1 + 1 točka)
6. Dogodek v mestu Gogi je moderna dramska groteska, izšla najprej v Ljubljanskem zvonu leta 1930, prvič uprizorjena v Mariboru maja 1931, oblikovana z linearno kompozicijo, osrednji dramski konflikt pa je vezan na Hano in njeno identiteto, ki so jo močno ranili dogodki v mladosti: je torej med njo in očetom ter med njo in domačim hlapcem, ki je izrabljal njeno stisko in jo 'posiljeval' ...
(2 + do 2 točki)
(Trije pravilni podatki 1 točka, obrazložitev konflikta do 2 točki)
7. Gre za prvi Klikotov nastop, za predstavitev njega, njegovega položaja in odnosa do Hane; živi v mansardi nad trgovino in kot Teobald simbolno najbližje nebu, ki je, kakor bi rekel Kihot, njegova edina meja, v prividih, ki so paradiž, iz katerega ni mogoče ubežati, tik pred njegovim monologom se pogovarjata Teobald in ga. Prestopil, kar zabega Gapita, da krikne Svinje!, nato pa se oglasi še drugi gogovski umetnik, na tretjega, slikarja, bo treba še počakati.)
(1 + 1 točka)
8. Klikot je pisar, umetnik, na daleč platonsko ljubi Hano, piše ji pisma in odgovore nanja, saj pisem ne odpošlje, je čustveno zbežan, prestrašen, rad bi napisal novelo, boji se telesne ljubezni in someščanov, za njegov dogodek poskrbi Hana: prosi ga, naj odnese Preliha, potem pa naj se vrne in ga bo nagradila z ljubeznijo.
(2 + 1 + 1 + 1 + 1 točka)
9. Npr.: razklanost med zavednim in nezavednim, med realnim in paradižem, disociirani, razklani jaz, ki si po eni strani Hano želi, po drugi pa se je boji.
(do 2 točki)
10. a) Menijo, da je dika in čast Goge, predstavljajo ga kot nesrečnega, preplašenega in tihega človeka, povedo, da je pisar, pesnik, glasbenik, sramežljiv, boječ, Kaps pravi, da je najodličnejši meščan, uradnik, pisatelj, Željko, dika in ponos mesta, skromen, nevsiljiv, tihi tvorec, da resno ljubi Hano, da je nagnjen k samomoru, psihično labilen, da ji piše pisma, jih zalepi, a ne odpošlje, napiše pa si tudi njene odgovore;
b) v podoknici.
(1 + do 2 točki)
11. V njej dramatik namiguje na Hanino izpoved o tem, kaj in zakaj je storila Prelihu, in na 'posel', ki naj bi ga opravil Klikot – tj. odnesel ranjenega Preliha na trg.
(1 + 1 točka)

12. Npr.: Pa ravno tu doli pod vami je taka luč!
(1 točka)
13. Npr.: Hana prihaja iz sveta in bi se rada vanj vrnila, Klikot se zapira pred njim; Hana si ljubezni želi, Klikot se je boji; o Gogi Hana govori posmehljivo, zaničljivo, tudi Klikot se pred njo zapira v svoj svet, jo sovraži.
(1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 točk)
14. Npr.: Hanina: dostojanstvo, Klikotova: sramežljivost.
(1 + 1 točka)
15. Npr.: nekatere didaskalije preraščajo v novelo in so neuprizorljive, kakor v drugih modernističnih dramskih besedilih se tudi v Dogodku pogosto osamosvajajo, postajajo majhne novele, se širijo v daljša pojasnila o dogajanju in likih; tudi zanje velja Batušičev opis: "V ekspresionističnem gledališču didaskalija ni le avtorska indikacija za odrsko dogajanje, ampak tudi slika globokih, temnih, duševnih stanj likov. Avtor se zaveda, da so nekatere njegove sugestije neuprizorljive, vendar jih kljub vsemu zapiše, v bujnosti njegovih napotkov, opisov in naznak pa odkriva teatrologija bistvene in posebne prvine dramske strukture in potencialno uprizoritveno možnost."
(1 + 1 točka)
16. Prepolnost in nepopolnost; uprizoritelji ju po eni strani praznijo, tj. brišejo didaskalije in jih pretvarjajo v drugačne oblike, npr. v scenografijo, osvetljavo, proksemijo itd., oz. polnijo praznine med replikami, v njih, med prizori, dejanji itd.
(1 + 1 + 1 točka)
17. Dramaturgija je teoretična refleksija o drami in gledališču/je literarna in gledališka veda, ki dramsko besedilo razume kot literarni, dramaturški in gledališki uprizoritvi namenjeni fenomen.
(2 točki)
18. a) Na srednjeveško gledališče;
b) ker je uporabljalo simultano prikazovanje različnih prizorov – podobno kaže Grum gledalcu različne odprte sobe;
c) Tairov.
(1 + do 2 + 1 točka)
19. DA. Utemeljitev se določi na moderaciji.
(1 + 1 točka)
20. Simbolni.
(1 točka)
21. Posmeh.
(1 točka)
22. Npr.: Vrata, Mansarda, Tju, Aloisius Ignatius Singbein, Zločin v predmestju, Melanholija, Izgubljeni sin ...
(1 + 1 točka)
23. a) Strahovi;
b) H. Ibsen;
c) analitična;
d) do te situacije mati Alvingova spozna, da ji sina Osvalda ni uspelo obvarovati pred očetovo boleznijo, saj se njegova bolezen (sifilis) iz dneva v dan slabša;
e) Teobald bi rad postal igralec, torej umetnik, in neutrudno, kljub grbi, vadi sklepno situacijo Strahov ter tako izraža sebe in svoj pogled na svet in človeka, "sonce" razume kot Gogovec.
(1 + 1 + 1 + 1 + 2 točki)

24. Groteskne prvine: groteskne poosebitve – predmeti so ga sprejeli medse, transformacije – prelomljeni Klikot, hiperbola – se pogoltno zaje v usta, se ji raztrgajo oči, lomi roke, jezikovne zveze – se obesí skozi okno, epitetoneza – z debelimi očmi, izvotljenost – na glavi je imela celo luknjo izžrto, človek – lutka, ki jo oživlja skrit mehanizem, telesne deformacije, popačenost, odnosi, liki, težnja k nesmislu in demoničnosti, druženje komičnega in tragičnega ...
(1 + 1 + 1 + 1 točka)

25. C.
(1 točka)

26. Npr.: obe simbolično kažeta malomeščansko okolje, Goga je "malomestna dolina šentflorjanska" (L. Legiša), za obe je značilna poželjivost, hotnost moških, izprijenost, privoščljivost, usihajoče hrepenenje (M. Boršnik), v obeh živijo neuspešni umetniki, se hrepeni po ženski, po obeh se sprehaja zlodej, v eni bi se, v drugi pa se posiljuje, Jacinta izziva, Hana tudi, Jacinta hoče veliko hlapcev na kolenih, Hano hlapec posili, tam želje, tu uresničenja ...

(1 + 1 točka)

Skupaj 70 točk